

Chacruna Instituttets guide om opmærksomhed på seksuelle krænkelser til ayahuasca-miljøet

Seksuelle krænkelser er aldrig din skyld. Hvis noget sker, opfordrer vi til, at du taler højt om det og rækker ud.

Seksuelle krænkelser og dårlig opførsel overfor kvindelige deltagere i ayahuasca-cirkler er desværre relativt udbredt. Præcise tal er svære at opnå, da de fleste sager aldrig kommer frem i lyset. Ikke desto mindre er problemet almen viden i ayahuasca-miljøet. Som en organisation der er dedikeret til folkeoplysende arbejde og kulturel forståelse for plantemedicin, ønsker vi ved Chacruna Instituttet ikke at tale kvinder fra at drikke ayahuasca, men hellere at øge opmærksomheden på seksuelle krænkelser og at tilbyde praktiske retningslinjer. Vi håber derved at øge sikkerheden for kvindelige deltagere i ayahuasca-ceremonier og fællesskaber. Mens vores guide er rettet mod at forhindre mandlige shamaners udnyttelse af kvindelige deltagere, som er den hidtil mest gængse form for udnyttelse, anerkender vi at krænkelser sker både af og mod andre køn. Denne guide favner en kulturelt følsom tilgang til at øge opmærksomhed på at undgå udnyttelse i typiske scenarier, uden at negligere det faktum at seksuelle krænkelser er lovstridige og uacceptable under alle omstændigheder.

Hvorfor foregår der seksuelle overgreb i medicin-cirkler med ayahuasca?

Seksuelle overgreb i ayahuasca-kontekster indebærer et bredt spektrum af udnyttelse som blandt andet inkluderer; grænseoverskridende berøring, "samtykkende" sex mellem facilitator og deltager, og voldtægt. Facilitatorers udnyttelse af deltagere under ayahuasca-ceremonier er, som alle andre seksuelle overgreb, magtmisbrug. Det er en voldsom perversion af behandler-deltager dynamikken, i hvilken behandleren eller facilitatoren bruger deres magtposition og ansvar til at tilfredsstille personlige interesser i sex og magt. Dette er især skadeligt og chokerende når man tager i betragtning, at mange kvinder der drikker ayahuasca, søger helbredelse for seksuelle traumer de har lidt i fortiden. Seksuelle relationer mellem behandler og patient eller religiøs leder og tilhænger er en tydelig overtrædelse af normale etiske retningslinjer for sådanne forhold. Globaliseringen af ayahuasca repræsenterer en kompliceret tværkulturel interaktion hvor lokale og globale moralske kodekser ofte kommer i kontakt og konflikt, hvilket yderligere komplicerer behandler-patient eller religiøse leder-tilhænger relationer. Mange individer fra Vesten deltager nu i ayahuasca-ceremonier i sydamerikanske kontekster hvor gensidige misforståelser af "den anden" er almindelige. For eksempel er "shamaner" ofte stærkt romantiserede i Vesten og bliver fremstillet som perfekte væsener eller gudelignende. Nogle sydamerikanske og vestlige mænd har lært at udnytte nogle af disse eksalterede billeder af behandlere. På lige så uretfærdigt grundlag kan nogle lokale mænd opfatte kvinder fra Vesten som seksuelt promiskuøse. Økonomiske uligheder og incitamenter komplicerer disse tværkulturelle interaktioner, hvor lokale behandlere muligvis forsøger at forbedre deres økonomiske fremtidsudsigter og sociale status ved at indgå i forhold med kvinder fra Vesten. Dette er især udtalt i den nuværende kontekst med kommercialiseringen af ayahuasca.

Disse tværkulturelle overvejelser kan dog ikke fuldstændigt forklare seksuel udnyttelse i ayahuasca-kontekster, da sydamerikanske kvinder også bliver seksuelt udnyttet af sydamerikanske behandlere, og vestlige kvinder også bliver udnyttet af vestlige behandlere.

Seksuelle krænkelser mellem behandler og patient er til stede i spirituelle og behandler-miljøer på tværs af kultur, tid og rum. Som i disse bredere kontekster er der mange shamaner og religiøse ledere, der påstår at besidde særlige evner, der kan helbrede andre; nogle promoverer måske "tantriske" øvelser og seksuel kontakt, som de påstår kan helbrede et individ for tidligere traumatiske oplevelser. De foreslår for eksempel at det kan være en måde hvorpå man kan "genvinde den hellige seksuelle energi" og at "samfundet er moralistisk og forstår sig ikke på seksuel frihed" o.lign., med det formål at opnå seksuelle tjenester. Tilfælde af såkaldt "samtykkende" sex mellem behandler og patient eller religiøs leder og tilhænger involverer ofte store magtforskelle og intentionel vildledning og manipulation fra behandlerens side. Etableringen af angiveligt samtykkende forhold frembyder adskillige udfordringer.

Chacruna anerkender at der er mange behandlere, religiøse ledere og facilitatorer der arbejder med ayahuasca med stor integritet. Opmærksomhed på potentielt relevante kontekster hvor uacceptabel opførsel har fundet sted, gør os i stand til at træffe et informeret valg. Alle individer har deres egen kropslige autonomi og har ret til at træffe deres egne valg. Alle individer har retten til at sige "nej" til hvilken som helst situation, de ikke er komfortable med, samt retten til at trække sig fra en hvilken som helst situation de ikke er komfortable i. Disse retningslinjer blev skabt gennem samarbejde med kvinder og mænd i ayahuasca-miljøet på tværs af forskellige kulturelle kontekster, inklusiv indfødte og vestlige ofre og overlevende fra overgreb, samt ayahuasca-behandlere og facilitatorer. Forskere og regionale eksperter er også blevet hørt. Vær venlig at bide mærke i, at denne guide forsøger at dække indfødte, mestizo, religiøse, terapeutiske, neo-shamanistiske, og New Age-cirkler, så ikke alle elementer er relevante i alle kontekster.

Brug din sunde fornuft.

Retningslinjer for sikkerhed

- 1. Overvej at drikke ayahuasca med venner.** Deltagelse i en ayahuasca-ceremonier eller anden healing-praksis alene med behandleren er en typisk kontekst hvor seksuelle krænkelser kan forekomme. Vi tilråder at du overvejer at være i selskab med en, du har tillid til.
- 2. Overvej at drikke ayahuasca med erfarne kvinder eller par.** Som en ekstra sikkerhedsforanstaltning kan man på forhånd ønske at forsikre sig om, at der er kvindelige behandlere eller facilitatorer til stede i det valgte ceremonielle rum. Mange velrenommerede steder sørger nu for at der er erfarne kvinder til stede til at assistere og værne om kvindelige deltagere.
- 3. Undersøg stedet og behandleren.** Tag dig tid til at undersøge omdømmet for det center, den facilitator, shaman eller de religiøse ledere, du planlægger at deltage i ceremoni ved. Dette kan du gøre ved at kigge på anmeldelser, tale med tidligere deltagere og erfarne individer på/i området. Vi råder kraftigt til at søge råd hos kvinder.

4. Det er ikke nødvendigt for behandlere at røre intime dele af din krop eller noget som helst område du ikke giver samtykke til. Nogle helbredelsespraksisser er individuelt fokuseret på den deltagendes krop. Heriblandt kan nævnes ”sopladas” (hvor shamanen puster tobaksrøg over din krop; typisk hoved, bryst, rygrad, hænder og fødder) og ”limpiezas” eller ”banos de plantas” (plantebade hvorved gennemvædede planter bliver hældt over dig). Dette indebærer IKKE berøring af dine private dele. Hvis en shaman, religiøs leder eller facilitator rører dig på en måde der får dig til at føle dig ukomfortabel, er det din ret at give udtryk for at du ikke er okay med det. Du kan italesætte problemstillingen på stedet med facilitatorer du har tillid til, arrangørerne af ceremonien eller andre der ikke er en del af det ceremonielle rum.

5. Curaciones, Sopladas og Limpiezas kræver ikke at du tager tøjet af. Det er bestemt ikke nødvendigt at du er nøgen. Det er sandt at det i specifikke colombianske yage-traditioner er normalt for deltagere at blive bedt om at tage deres trøje af i en limpieza, men det er normalt at beholde brystholdere og toppe/overdel på. Dette er også sandt for plantebade, i hvilke du kan bære svømmetøj, undertøj eller hvad end du er komfortabel ved. En behandler tilbyder muligvis en ”special” eller individuel behandling uden for det ceremonielle, som kan være gavnlig, men vær bevidst om at du er fri og i din ret til at takke nej til en hvilken som helst behandling. Du kan bede om at en ven eller en anden deltager du har tillid til kan være til stede under en sådan behandling. Du har ret til at håndhæve dine personlige behov for at være komfortabel, ligegyldigt om du møder modstand fra behandleren.

6. Vær på udkig efter advarselstegn der kan pege på, at en beholders intention med dig muligvis er seksuel. For eksempel: Hvis han komplimenterer dit udseende, overdrevent rører ved dig, fortæller dig at hans partner ikke har noget imod at han har sex med andre kvinder, tilskynder en tavshedspagt mellem jer, siger han vil lære dig om kærligheds-magi, siger at ayahuasca kan forbedre seksuel aktivitet, eller han tilkendegiver at du er speciel og udvalgt og tilbyder dig ceremoniel og religiøs særstatus. Vær opmærksom på at disse kommentarer og handlinger har vist at en behandler højst sandsynligt forsøger at forføre dig.

7. Seksuelt samvær mellem en behandler og en patient under eller lige efter en ceremoni er ikke acceptabelt i ayahuasca-traditioner. Det er grænseoverskridende adfærd, hvis en ceremoniel leder vil have sex med dig under eller snart efter en ceremoni. Dette bliver anset for upassende og spirituelt farligt i alle traditioner.

8. Seksuelt samleje med en behandler giver dig ikke unikke kræfter og energi.

Dette er et relativt almindeligt argument fremført af mænd, som vil have sex med deres ceremonielle deltagere. Det kan også være en stor motivationsfaktor i hvorfor kvinder nogle gange flirter, besvarer flirt positivt, eller samtykkende indgår i seksuelle relationer med behandlere. Mens ingen deltager kan blive beordret hvad de må eller ikke må gøre med deres kropslige autonomi, vil det at have samleje med en shaman ikke gøre dig til en shaman og ej heller helbrede dig for tidligere traumer.

9. Overvej kulturelle forskelle og lokale normer for adfærd når du interagerer med indfødte behandlere.

Der er nogle venlige omgangsformer fra vestlig kultur som kan bære andre betydninger andetsteds eller potentielt være kulturelt upassende og misforstået. Tydelige eller internaliserede kvindefjendske tendenser som anser kvinder for værende passive – betydende at mænd kun behøver at byde sig fysisk eller verbalt til over for kvinder, for at sex afstedkommer – er et udbredt problem i Sydamerika og andre steder. Det kan være nyttigt at overveje kulturelle forskelle når man kommunikerer med behandlere og deres fællesskab, da visse former for adfærd, som at være alene med mænd, at give komplimenter, at holde øjenkontakt i lang tid, eller ”frisindet” adfærd som at bade nøgen offentlige steder, kan blive fejltolket som tegn på seksuel interesse. Vi hævder ikke at fejlfortolkningen af tværkulturelle koder er retfærdiggjort, kun at individer kan drage nytte af at være opmærksomme på sådanne potentielle misforståelser.

10. Overvej kulturelle forskelle og lokale traditioner for beklædning.

Udenlandske kvinder bliver på tværs af kulturer ofte anskuet som værende eftertragtede, eksotiske og seksuelt promiskuøse. Uden at billige disse fejlagtige forståelser og de underliggende antagelser, kan det være gavnligt, for din egen sikkerhed, at overveje lokale traditioner for beklædning, når du deltager i ceremonier og rejser rundt i fremmede lande. Faktisk er anmodningen om ikke at bære afslørende beklædning almindeligt for mange retræter med et spirituelt, meditativt eller helbredende udgangspunkt.

11. Beskyt dit personlige rum. Fysisk og spirituelt.

Før, under og efter ceremonien. Behandlere med integritet respekterer din ret til at gøre dette. Du burde ikke føle dig forpligtet til at indgå i verbal eller fysisk kommunikation med behandlere, facilitatorer eller nogen anden under eller efter ceremonien.

12. Vær varsom omkring behandlere som tilbyder andre psykoaktive substanser end dem der bliver brugt under ceremonier.

Brugen af yderligere psykoaktive substanser i og udenfor ceremonier, udover de givne medicinske planter brugt i ayahuasca-bryggen samt i shamanske ’dieta’, er nogle gange associeret med scenarier for udnyttelse. Disse substanser bliver måske præsenteret som ”medicin” eller terapeutiske behandlinger som involverer helbredelse af energetiske ubalancer eller ”seksuelle chakra-forløsninger”.

13. Han er shaman, ikke en helgen! Husk at shamaner og andre ceremonielle eller religiøse ledere er mænd (og kvinder) med menneskelige fejl, seksuelle drifter, og potentialet til at misbruge deres magt og gøre skade på andre. De lever ikke nødvendigvis efter de moralske standarder man kunne forvente af en spirituel leder. Troen på at nogle individer besidder overmenneskelige evner er højst sandsynligt en fejlagtig og farlig misforståelse.

14. Søg støtte, hvis en krænkelse eller et overgreb finder sted. Undgå at tie i stilhed. Det er ikke din skyld, hvis du oplever udnyttelse. Ideelt får du det italesat i situationen, eller fortæller en af lederne i din ceremoni-cirkel om det. Det kan sende et stærkt signal og potentielt beskytte andre kvinder mod overgreb, hvis du er i stand til at italesætte det på stedet. Ikke desto mindre føler du dig måske ikke tryk ved at gøre det i situation eller måske er du ikke klar over at et overgreb har fundet sted før bagefter. Det er meget almindeligt at kvinder der tidligere er blevet traumatiseret oplever en "frys"-reaktion under et overgreb eller en ubehagelig situation. Du er i din gode ret til at rapportere dette overgreb efterfølgende, selvom du ikke var i stand til at italesætte det i situationen. Søg støtte og, hvis nødvendigt, juridisk rådgivning. Forskellige lande har forskellig lovgivning. Forsøg at blive informeret om dine rettigheder og hvor et overgreb kan blive anmeldt.

15. Vær opmærksomhed på, hvad der måske kan fremstå som samtykkende sex. Samtykke burde ske i et gensidigt forståeligt sprog hvor "samtykke" betyder det samme for alle involverede parter. Husk på at samtykkende samleje stadig kan involvere ulige magtforhold og magtmisbrug, hvis du overvejer at have seksuel omgang med en shaman eller facilitator. Ifølge nogle shamanske praksisser er det også muligt for ceremonielle ledere intentionelt at påvirke deltagere til at føle sig tiltrukket af dem gennem kærligheds-magi og andre teknikker. Tag dig tid til integration og til at lade effekterne af ayahuasca og den efterfølgende følelse af empowerment eller eufori aftage, så du er i stand til at tænke klart.

16. Vær varsom med at blive romantisk involveret. At føle sig tiltrukket af en ayahuasquero eller en anden ceremoni-deltager kan ske. Nogle kvinder har, som en del af deres ceremonielle oplevelse, drømme om shamanen eller andre deltagere, og kan blive seksuelt ophidsede før, under eller efter ceremonier. Sådanne følelser er normale og ingen burde skamme sig over dem.

17. Tal højt hvis du er bevidst om eller vidne til seksuel udnyttelse! Vi er alle ansvarlige i kampen mod seksuelle overgreb i vores fællesskaber. Samarbejde er essentielt for at tage afstand til gerningsmænd og at få udryddet seksuel udnyttelse i ayahuasca-cirkler.

Ressourcer

Fernandez, A. C. (2018). Sexual abuse in the contexts of ritual use of ayahuasca. www.chacruna.net. Retrieved from <https://chacruna.net/sexual-abuse-contexts-ritual-use-ayahuasca/>. This text is an adaptation of the original: Fedrnandez, A. C. (2018). Power and legitimacy in the reconfiguration of the yagecero field in Colombia. In B. C. Labate & C. Cavnar (Eds.), *The expanding world ayahuasca diaspora: Appropriation, integration and legislation* (pp. 199–216). New York City, NY: Routledge. You can download the article here: https://www.researchgate.net/publication/326876956_Power_and_legitimacy_in_the_reconfiguration_of_the_yagecero_field_in_Colombia

Peluso, D. (2018, October 5). Ayahuasca's attractions and distractions: Examining sexual seduction in shaman-participant interactions, www.chacruna.net <https://chacruna.net/sexual-seduction-ayahuasca-shaman-participants-interactions/>. This text is an adaptation of the original, Peluso, D. (2014) *Ayahuasca's attractions and distractions: Examining sexual seduction in shaman-participant interactions*, in B. C. Labate & C. Cavnar (Eds.), *Ayahuasca shamanism in the Amazon and beyond*. New York City, NY: Oxford University Press. You can download the article here: https://www.researchgate.net/publication/290436641_Ayahuasca%27s_attractions_and_distractions_examining_sexual_seduction_in_shaman-participant_interactions

Tilgå denne publicering på andre sprog på:

<https://chacruna.net/community/ayahuasca-community-guide-for-the-awareness-of-sexual-abuse/>